

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 6Tost/6/2019
Identifikačné číslo spisu: 9518100137
Dátum vydania rozhodnutia: 12. februára 2019
Meno a priezvisko: JUDr. Štefan Michálik
Funkcia:
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:9518100137.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Štefana Michálika a sudcov JUDr. Viliama Dohňanského a JUDr. Martina Piovartsyho na neverejnom zasadnutí konanom 12. februára 2019 v Bratislave, v trestnej veci obvineného Z. Z., pre obzvlášť závažný zločin úkladnej vraždy podľa § 144 ods. 1, ods. 2 písm. d) Tr. zák. v štádiu prípravy podľa § 13 ods. 1 Tr. zák. a iné, o sťažnosti prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, ktorú podal proti uzneseniu sudcu pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica zo 6. februára 2019, sp. zn. 4Tp/11/2018, takto

rozhodol:

Podľa § 193 ods. 1 písm. c) Tr. por. sťažnosť prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky sa z a m i e t a.

O d ô v o d n e n i e

Uznesením sudcu pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica (ďalej len ako „špecializovaný trestný súd“ alebo „prvostupňový súd“) z 8. júna 2018, sp. zn. 4Tp/11/2018, bol obvinený vzatý do väzby z dôvodov uvedených v ustanovení § 71 ods. 1 písm. c) Tr. por.

Táto väzba začala plynúť dňa 6. júna 2018 o 8.45 hodine, pričom uznesením špecializovaného trestného súdu z 5. decembra 2018, sp. zn. 4Tp/11/2018, bolo jej trvanie predĺžené do dňa 6. marca 2019.

Následne prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len ako „prokurátor“) podal prvostupňovému súdu dňa 1. februára 2019 návrh na predĺženie trvania väzby obvineného o 3 mesiace, t. j. do 6. júna 2019. Predmetný návrh prokurátor zdôvodnil v podstate tým, že s ohľadom na zložitosť veci, nie je možné trestné stíhanie skončiť do 6. marca 2019, pričom prepustením obvineného na slobodu hrozí zmarenie účelu trestného konania.

Sťažnosťou napadnutým uznesením špecializovaný trestný súd podľa § 76 ods. 3 Tr. por. predĺžil väzbu obvineného do 15. apríla 2019.

Prokurátor voči tomuto uzneseniu podal sťažnosť ihneď po jeho vyhlásení z dôvodu, že lehota väzby obvineného nebola predĺžená v súlade s jeho návrhom, a teda do 6. júna 2019.

K predmetnej sťažnosti sa prokurátor bližšie vyjadril osobitným podaním, ktoré bolo prvostupňovému súdu doručené dňa 11. februára 2019. V ňom zrekapituloval dôvody podaného návrhu na predĺženie lehoty väzby a poukázal tiež na písomnú správu o priebehu skúmania duševného stavu obvineného, vypracovanú znalcom MUDr. Jurajom Lexmannom dňa 8. februára 2019. V tejto súvislosti prokurátor podotkol, že orgány činné v trestnom konaní nemajú ako ovplyvniť nevôľu obvineného spolupracovať pri jeho znaleckom skúmaní a rovnako tak dĺžku jeho pozorovania v zdravotníckom ústave.

S ohľadom na uvedené, prokurátor Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len ako „najvyšší súd“ alebo „sťažnostný súd“) navrhol, aby postupom podľa § 194 ods. 1 písm. a) Tr. por. zrušil rozhodnutie prvostupňového súdu a súčasne sám rozhodol o predĺžení lehoty väzby do 6. júna 2019.

Najvyšší súd na podklade sťažnosti prokurátora, v rozsahu ustanovenia § 192 ods. 1 Tr. por., preskúmal správnosť výroku napadnutého uznesenia a tiež konania, ktoré mu predchádzalo, pričom zistil, že táto sťažnosť nie je dôvodná.

Úvodom najvyšší súd považuje za potrebné konštatovať prítomnosť formálnych i materiálnych podmienok väzobného stíhania obvineného, ako je podrobne uvedené najmä v uznesení špecializovaného trestného súdu z 8. júna 2018, sp. zn. 4Tp/11/2018, ktorým bol obvinený vzatý do väzby. Z obsahu trestného spisu aj z pohľadu sťažnostného súdu vyplýva, že doposiaľ nazhromaždené dôkazy odôvodňujú podozrenie, že obvinený sa dopustil skutkov, pre ktoré mu bolo vznesené obvinenie a tieto skutky vykazujú znaky trestných činov. Najvyšší súd zároveň dospel k záveru, že väzobný dôvod podľa § 71 ods. 1 písm. c) Tr. por. u obvineného trvá v nezmenenom rozsahu tak, ako bol špecifikovaný v skorších väzobných rozhodnutiach. Totiž vzhľadom na charakter konania obvineného, ako aj okolnosti, za ktorých došlo k spáchaniu skutku, existuje dôvodná obava, že v prípade prepustenia obvineného na slobodu, tento môže dokončiť skutok, o ktorý sa pokúsil, prípadne spáchať iný skutok majúci charakter násilnej trestnej činnosti.

Včasnosť podania návrhu na predĺženie lehoty väzby v zmysle § 76 ods. 2, ods. 4 Tr. por. vyplýva z toho, že predmetný návrh bol podaný najmenej dvadsať pracovných dní pred uplynutím väzby sudcovi pre prípravné konanie, a síce dňa 1. februára 2019.

Podľa § 76 ods. 1 Tr. por. väzba v rámci základnej alebo predĺženej väzby v prípravnom konaní a väzba v konaní pred súdom môže trvať len nevyhnutný čas.

Podľa § 76 ods. 3 veta druhá Tr. por. predĺžiť lehotu väzby možno len vtedy, ak návrh podľa odseku 2 bol podaný včas a ak nebolo možné pre obtiažnosť veci alebo z iných závažných dôvodov trestné stíhanie skončiť a prepustením obvineného na slobodu hrozí, že bude zmarené alebo podstatne sťažené dosiahnutie účelu trestného konania.

Sťažnostný súd pripomína, že ustanovenie § 2 ods. 6 Tr. por. zdôrazňuje povinnosť prednostného a urýchleného vybavovania väzobných vecí pred vecami, v ktorých sú obvinení na slobode, a to s čo najväčším urýchlením. Aj v zmysle rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len ako „ústavný súd“) nevyhnutnosť doby trvania väzby, ktorá sa musí posudzovať v každej veci podľa jej osobitných okolností, nemožno stotožňovať so zákonnými lehotami ustanovenými v § 76 Tr. por., na ktoré možno väzbu v prípravnom konaní a v konaní pred súdom predĺžiť. Základný princíp, že väzba má trvať len nevyhnutnú dobu, vyjadruje kvalitatívne iný limit, než je zákonný limit, do ktorého môže byť väzba maximálne predĺžená (nález ústavného súdu z 18. októbra 2001, sp. zn. II. ÚS 55/1998, publikovaný v Zbierke nálezov a uznesení ústavného súdu pod č. 40/2001). V zmysle uvedeného tak väzba môže trvať len nevyhnutný čas a dĺžka základnej alebo predĺženej väzby nesmie byť neprimeraná. Ako ďalej uvádza ústavný súd požiadavka, aby vzhľadom na všetky okolnosti trvanie väzby neprekročilo nevyhnutnú dobu, vyžaduje preveriť nielen existenciu a relevantnosť

dôvodov väzby, ale aj doterajší postup orgánov činných v trestnom konaní. Právo na osobnú slobodu zaručené v čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky môže byť totiž porušené aj tým, že orgány činné v trestnom konaní nepostupujú v trestnom konaní v čase, keď je obvinený vo väzbe, s osobitnou starostlivosťou a urýchlením (tamtiež).

Z obsahu spisu vyplýva, že riadne objasnenie dôkaznej situácie v posudzovanom prípade je závislé v podstate už len na výsledku znaleckého skúmania zameraného na zistenie duševného stavu obvineného. Túto skutočnosť uvádza aj sám prokurátor vo svojom návrhu na predĺženie lehoty väzby z 1. februára 2019.

Sudca pre prípravné konanie špecializovaného trestného súdu pritom s osobitnou starostlivosťou zisťoval u znalca MUDr. Juraja Lexmanna termín očakávaného ukončenia znaleckého skúmania, z vyjadrenia ktorého vyplýva, že pozorovanie obvineného bude ukončené do 26. februára 2019 a následne dôjde k vypracovaniu znaleckého posudku.

Prvostupňový súd uznal čiastočne argumentáciu prokurátora odôvodňujúcu predĺženie lehoty väzby v posudzovanom prípade, nie však v takej dĺžke, ako to sťažovateľ navrhoval, a túto predĺžil do 15. apríla 2019 s odôvodnením, že trvanie väzby v takomto rozsahu je dostatočné na dokončenie pozorovania, vypracovanie znaleckého posudku, záverečné preštudovanie spisu v zmysle § 208 ods. 1 Tr. por., ako aj meritórne rozhodnutie vo veci, prípadne podanie obžaloby v lehote predpokladanej ustanovením § 76 ods. 2 Tr. por. Aj podľa názoru sťažnostného súdu predĺženie lehoty väzby obvineného do uvedeného dátumu, zohľadňuje potrebu vykonania všetkých potrebných úkonov v tejto trestnej veci, a preto je dostatočné.

Prvostupňový súd správne poukázal na neefektívnosť realizovaného znaleckého skúmania za účelom objasnenia duševného stavu obvineného, keď konštatoval, že tí istí znalci až po troch mesiacoch ambulantného vyšetrovania dospeli k záveru o neefektívnosti tejto formy a nevyhnutnosti jej nahradenia postupom podľa § 148 ods. 3 Tr. por., a teda pozorovaním v zdravotníckom zariadení, resp. v nemocnici pre obvinených a odsúdených. Za zrejmy prejav neefektívnosti možno podľa názoru sťažnostného súdu označiť aj to, že obvinený bol prijatý do Nemocnice pre obvinených a odsúdených v Trenčíne za účelom jeho pozorovania až dňa 2. januára 2019, teda po viac ako dvoch týždňoch, odkedy (dňa 14. decembra 2018) nadobudlo právoplatnosť uznesenie špecializovaného trestného súdu z 28. novembra 2018, sp. zn. 4Tp/17/2018, ktorým bolo toto pozorovanie nariadené.

Sťažnostný súd si je vedomý vyjadrenia menovaného znalca, ako aj jeho písomnej správy z 8. februára 2019, že u osoby obvineného ide o mimoriadne náročný prípad, no i napriek tomu dochádza k záveru, že najmä vo väzobných veciach treba dôsledne skúmať závažnosť dôvodov na pozorovanie, pretože lehoty väzby podľa § 76 ods. 6 Tr. por., nadväzujúce na zásadu uvedenú v § 2 ods. 6 Tr. por., neúprosne nútia skracovať aj dĺžku pozorovania. Za nedbalosť v tomto smere možno označiť ten fakt, že pribratá znalecká organizácia nedisponovala priamymi a relevantnými informáciami o okolnostiach dĺžky trvania väzby obvineného a iba náhodne sa jej znalci dozvedeli, že dňa 6. februára 2019 prvostupňový súd rozhodol o predĺžení väzby obvineného, ako to uvádza znalec MUDr. Juraj Lexmann vo svojej písomnej správe.

Pre úplnosť sťažnostný súd dodáva, že jeho pozornosti neušla ani tá skutočnosť, že špecializovaný trestný súd pôvodne nesprávne - formou príkazu z 5. novembra 2018, sp. zn. 4Tp/17/2018, postupom podľa § 148 ods. 3 Tr. por. nariadil skúmanie duševného stavu obvineného pozorovaním v nemocnici pre obvinených a odsúdených, keďže v danom prípade mal rozhodnúť uznesením. Toto pochybenie sudca pre prípravné konanie napravil vyššie uvedeným uznesením z 28. novembra 2018, sp. zn. 4Tp/17/2018.

S ohľadom na všetky vyššie uvedené skutočnosti, sťažnostný súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Poučenie :

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.